

ŚREDNIOWIECZE

PYTANIE JAWNE

MATURA 2024

Motyw tańca śmierci. Omów zagadnienie na podstawie znanych Ci fragmentów "Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią". W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

WSTĘP

Śmierć towarzyszyła człowiekowi od zawsze. W średniowieczu, z uwagi na panujące zarazy, epidemie oraz wojny, śmierć była wszechobecna, dlatego ludzie starali się z nią oswoić i wyobrazić sobie, jaka ona jest i jak wygląda. Uważano, że jest ona etapem między życiem doczesnym a życiem wiecznym, jest nieunikniona i wszyscy są wobec niej równi. Tak ukazana została w "Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią", w której autor posłużył się motywem danse macabre, czyli tańca śmierci.

Wskazówki

Wprowadź w temat, np.

Wyjaśnij:

- motyw danse macabre.

Wskaż przyczyn zainteresowania tematem śmierci w różnych epokach.

TEZA

Ten średniowieczny motyw przekazywał życiową prawdę, że śmierć jest powszechna, sprawiedliwa i należy się do niej odpowiednio przygotować - żyć moralnie.

Wskazówki

Określ, jaką prawdę na temat śmierci ukazywał motyw danse macabre .

ARGUMENTACJA

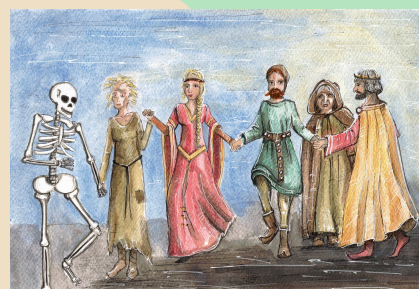
Tytułowy Mistrz Polikarp, człowiek uczony, ciekawy jak wygląda śmierć, poprosił Boga, by mógł ją ujrzeć. Gdy prośba jego została spełniona, przyszła do niego śmierć w postaci rozkładającego się ciała niewieściego: nie miała ust, nosa, policzków, a z oczu płynęła jej krwawa rosa. W ręku trzymała kosę. Mistrz przeraził się jej widokiem, uświadomił sobie, że już nie wróci do świata żywych i próbował ją przekupić, ale ta uświadomiła mu, że jest nieprzekupna i sprawiedliwa, że posiada władzę nad wszystkimi ludźmi. Mówiła, że przyjdzie do każdego, bez względu na jego pochodzenie, płeć czy majątek. Pierwszymi, których skaże kosa śmierci będą grzesznicy. Twierdziła, że jeśli człowiek żył uczciwie, nie powinien się jej bać.

WNIOSEK CZĄSTKOWY

Śmierć została tu upersonifikowana, ponieważ ma cechy ludzkie, ale jest także przerażająca i stanowi przestrożę przed życiem w grzechu. Przewodzi tanecznemu korowodowi, a tuż za nią podążają przedstawiciele wszystkich stanów. Każdemu wymierzy odpowiednią karę.

Wskazówki!

Potwierdź postawioną przez siebie tezę i przywołaj przykłady z "Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią".

Wskazówki!

Skomentuj swoje dotychczasowe rozważania.

KONTEKST

BIBLIJNY

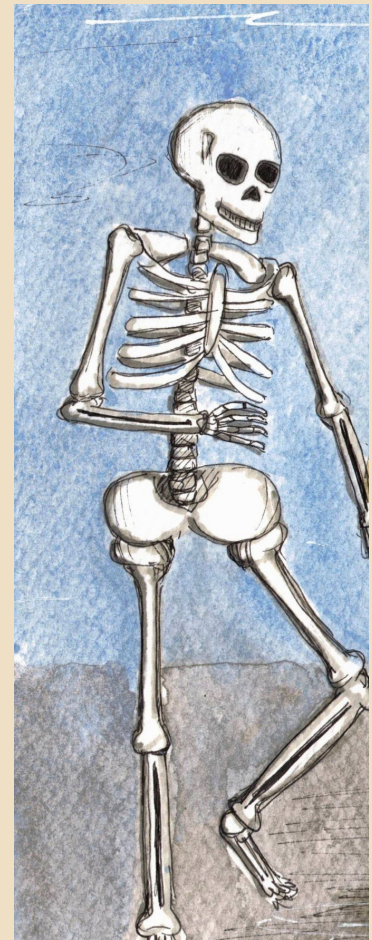
Śmierć jest konsekwencją grzechu pierworodnego, którego dopuściła się Ewa, zrywając zakazany owoc. Stąd w "Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią" ma ona postać rozkładającego się ciała niewieściego.

O tym, że śmierć przyjdzie do każdego, przeczytać możemy również w biblijnej księdze Koheleta.

KONTEKST

LITERACKI "POTOP" H. SIENKIEWICZA

Śmierć grzesznika ukazana została również w "Potopie". Janusz Radziwiłł, magnat i wojewoda wileński umarł jako zdrajca, w poczuciu przegranej. Dręczyły go majaki i przewidzenia: "Zimno na mnie od niej idzie... Nie widzę jej, ale czuję, że ona tu jest.. [...] Śmierć!". Jego śmierć była pełna cierpienia, wyrzutów sumienia. Umarł w samotności. Towarzyszył mu tylko Chartamp - medyk, sługa a zarazem astrolog książęcy. Bohater był przerażony zbliżającym się końcem życia. Prosił Boga o wybaczenie, wołał: "Ratujcie, ludzie! Jezus! Jezus! M a r i o !".

WNIOSKI

Wskazówki
Podsumuj swoje
rozważania.

Motyw śmierci był jednym z najbardziej popularnych motywów w tekstach literackich. Miał charakter dydaktyczny i przestrzegał, że z jednej strony śmierć jest czymś naturalnym, co czeka każdego człowieka. Z drugiej nakazywał żyć w zgodzie z dekalogiem i wartościami moralnymi.

